



Kuopion Energia Oy
PL 105
70101 Kuopio

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto Kuopion Energian Oy:n kaukolämpövoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Kuopion Energia on toimittanut 9.5.2007 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994) mukaisen arviointiselostuksen, joka koskee Kuopion Energian kaukolämpövoimalaitoksen rakentamista

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Kuopion Energia Oy, kaukolämpövoimalaitoshanke, Kuopio

Hankkeesta vastaava

Kuopion Energia
Snellmaninkatu 25
70100 Kuopio

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö on Ari-Pekka Savolainen puh: 040 709 7321.

Konsultti

Pöyry Energy Oy
PL 93
02151 Espoo

Konsultin yhteyshenkilö on Päivi Koski puh: 010 33 24558

Yhteysviranomainen

Pohjois-Savon ympäristökeskus
Sepänkatu 2 B
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö on Jorma Lappalainen, puh. 040 511 8266.

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on 11.9.2006 tehnyt ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/94, muut 458/2006) 6 §:n ja 4 §:n 2 momentin perusteella päätöksen (Dnro PSA-2006-R-9-53), jonka mukaan Kuopion Energian kaukolämpövoimalaitoksen rakentamiseen on sovellettava YVA-menettelyä, vaikka hankkeen koko ei ylitäkään YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:ssä mainittua kokorajaa (300 MW).

YVA-menettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaisena toimivalle alueelliselle ympäristökeskukselle. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitetään, miltä osin arviointiohjelmaa on mahdollisesti tarkistettava.

Hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Yhteysviranomainen antaa tämän jälkeen lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

HANKE, SEN TARKOITUS JA SIJAINTI SEKÄ ARVIOIDUT VAIHTOEHDOT

Hankkeessa on tarkoitus korvata vuonna 1972 käyttöönotettu Haapaniemi I (polttoaineteho 131 MW) uudella kattilalaitoksella. Hankkeella Kuopion Energia turvaisi kaukolämmön toimittamisen, sillä Kuopion Energia on sitoutunut toimittamaan lämpöä asiakkailleen. Kuopion Energia on pystynyt vuosien saatossa tekemillään perusparannuksilla olemassa olevilla kattilalaitoksilla siirtämään rakennusinvestointia.

Kuopion Energia toimittaa sähköä ja kaukolämpöä pääasiassa Kuopion alueelle. Sähkön myynnistä neljännes suuntautuu Kuopion ulkopuolelle.

Tällä hetkellä Kuopion Energian omistuksessa on Haapaniemellä 2 voimalaitosyksikköä (Haapaniemi I ja Haapaniemi II) sekä muualla 7 kiinteää lämpökeskusta ja 3 siirrettävää lämpökeskusta. Kuopion Energian vuosittainen sähkön myynti on n. 700 GWh (=700 000 MWh) ja kaukolämmön myynti n. 900 GWh (= 900 000 MWh).

Uusi kattilalaitos tulisi toimimaan ajojärjestyksessä ensimmäisenä laitoksena. Syksyisin ja keväisin, kun Haapaniemi II-laitoksen teho riittää kattamaan koko kaukolämpökuorman, ajaa Haapaniemi II-laitos ajojärjestyksessä ensimmäisenä. Uusi laitos tulisi siten toimimaan peruskuormituslaitoksena ja Haapaniemi II-laitos säätävänä laitoksena.

Uusi laitos on tarkoitus saada tuotannolliseen käyttöön vuoden 2011 lopussa.

Hanke sijoittuu Kuopion keskustan eteläpuolelle Haapaniemmen ja Kumpusaaren alueille Kallaveden ranta-alueelle.

Arvioidut vaihtoehdot

Kuopion Energia Oy on arvioinut ympäristövaikutukset kolmelle päävaihtoehdolle, joista kukin sisältää kaksi eri toteutusvaihtoehtoa seuraavasti:

Arvioitavat vaihtoehdot ovat:

- Nollavaihtoehdot 0A ja 0B: Haapaniemelle rakennetaan 90 MW:n kaukolämpökattila (lämpöä tuottava laitos). Polttoaineena: turve, puu, peltobiomassat ja kivihiili (+raskas polttoöljy käynnistyspolttoaineena). 0B-vaihtoehdossa lisäksi kierrätyspolttoaine
- Vaihtoehdot 1A ja 1B: Haapaniemelle rakennetaan 250 MW:n voimalaitos (lämpöä ja sähköä tuottava laitos). Polttoaineena: turve, puu, peltobiomassat, kivihiili (+raskas polttoöljy käynnistyspolttoaineena). 1B-vaihtoehdossa lisäksi kierrätyspolttoaine (syntypaikoilla lajitelluista jätteistä jossain muualla valmistetut jättepolttoaineet)
- Vaihtoehdot 2A ja 2B: Kumpusaaren rakennetaan 250 MW:n voimalaitos (lämpöä ja sähköä tuottava laitos). Polttoaineena: turve, puu, peltobiomassat, kivihiili (+raskas polttoöljy käynnistyspolttoaineena). 2B-vaihtoehdossa lisäksi kierrätyspolttoaine (syntypaikoilla lajitelluista jätteistä jossain muualla valmistetut jättepolttoaineet)

Varsinaista hankkeen toteuttamatta jättämistä Kuopion Energia Oy ei ole arvioinut, koska yhtiö on esittämänsä mukaisesti sitoutunut toimittamaan kaukolämpöä asiakkailleen. Tästä johtuen vähintään uuden lämpölaitoksen rakentaminen on yhtiön mielestä välttämätöntä (= VE 0).

HANKKEEN LIITTYMINEN MUIDEN LAKIEN MUKAISIIN LUPAMENNETTELYIHIN

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Viranomaisen ei saa myöntää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) 13 §:n mukaan YVA-lain soveltamisalaan kuuluvaan hankkeen toteuttamiselle lupaa tai tehdä siihen rinnastavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Mahdollista voimalaitosta varten on haettava ympäristönsuojelulain (YSL 86/2000) mukainen ympäristölupa. Ympäristölupa kattaa kaikki ympäristövaikutuksiin liittyvät asiat kuten päästöt vesiin ja ilmaan, jäteasiat, meluasiat jne. Hankkeen lupaviranomaisena on Itä-Suomen ympäristölupavirasto.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/99) mukaan rakennuslupa on haettava kaikille uudisrakennuksille. Voimalaitoksen rakentamiseksi Kuopion Energian tulee hakea rakennuslupa. Lupaviranomaisena on Kuopion kaupunki, joka lupaa käsitellessään tarkistaa rakennushankkeen voimassa olevan asemakaavan ja rakennusmääräysten mukaisuuden.

Toimiakseen uusi voimalaitos tarvitsee päästökauppalain (683/2004) mukaisen kasvihuonekaasujen päästölupan energiamarkkinavirastolta. Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta tai sen osaa koskien, jos:

1. toiminnanharjoittajan suunnitelmat päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle ovat riittävät ja asianmukaiset; ja
2. toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla harjoittaa toimintaa.

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

Kemikaalilain (744/89) mukaiset kemikaalien laajamittaista käyttöä ja varastointia koskevat lupahakemukset tehdään Turvatekniikan keskukselle (TUKES). Kemikaalien vähäistä teollista käsittelystä ja varastoinnista on tehtävä ilmoitus palopäällikölle tai kunnan kemikaaliviranomaiselle.

Painelaitteiden suunnittelua, valmistusta, asennuksia, korjauksia ja tarkastuksia sääntelee painelaitelaki (869/1999). Painelaitteiden turvallisuutta ja määräyksien noudattamista valvoo Turvatekniikan keskus.

Ilmailulain (1242/2005) mukaan laite, rakennus, rakennelma ja merkin asettaminen tarvitsee lentoesteluvan Ilmailuhallinnolta, jos este ulottuu 30 metriä maanpinnasta.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Hankkeen arviointimenettelyä ei ole ollut tarve yhteen sovittaa muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 15.5.2007 – 15.6.2007. Kuulutus on julkaistu Savon Sanomissa 13.5.2007. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Kuopion kaupunginkirjastossa, Kuopion kaupungin ympäristökeskuksessa, Kuopion Energiassa ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa: <http://www.kuopionenergia.fi>

Hanketta, ympäristövaikutusten arviointiselostusta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva yleisötilaisuus on järjestetty 10.5.2007 Kuopion kaupungin valtuustosalissa.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on pyytänyt selostuksesta lausuntoja viranomaisilta, muilta tahoilta ja kansalaisilta 15.6.2007 mennessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEIS- TÄ

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 10 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Kuopion Energia Oy:lle tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiselostuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä sisältö oli seuraava:

Pohjois-Savon liitto toteaa, että arviointiselostuksessa seutu- ja maakuntakaavoitustilanne on esitetty epäselvästi, eivätkä tiedot ole ajan tasalla.

Siikalahden liittymän osalta suunnitellut ratkaisut perustunevat lähdeluettelossa mainittuihin Siikalahden ja Kumpusaaren liikenneverkkoselvityksiin sekä Tasavallankatu-Käränkä katusuunnitelmaan. Arviointiselostuksessa ei kuitenkaan ole arvioitu ko. ratkaisujen toimivuutta ja mahdollisia riskejä eri vaihtoehdoilla. Mikäli rantaväylä ei toteudu, tulee Siikaniemen ja Tasavallankadun välinen liittyminen olemaan liikenteellisesti erittäin kuormitettu ja raskaan liikenteen kannalta ongelmallinen. Ongelmallisuutta tulee lisäämään tiedossa olevat Citymarketin sijainti liittymän vieressä ja muiden toimintojen sijoittuminen Kumpusaareen.

Pohjois-Savon pelastuslaitos toteaa, ettei heillä ole lisättävää arviointiohjelmasta 15.1.2007 antamaansa lausuntoon.

Itä-Suomen työsuojelupiirin työsuojelutoimistolla ei ole huomautettavaa arviointiselostukseen.

Savo-Karjalan tiepiiri toteaa, että arviointiselostus on rakenteeltaan selkeä ja havainnollinen.

Liikennemelu- ja värinävaikutusten osalta arviointiselostus on puutteellinen. Arviointiselostuksessa on liikenteen meluvaikutukset kuvattu melualueen leveyden muutoksina eri kuljetusreiteillä pohjautuen vuonna 1996 tehtyyn Kumpusaaren voimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiin sekä vuonna 2007 tehtyyn Kumpusaarentien meluselvitykseen. Liikenteen melulle altistuvien asukkaiden määrää nykytilanteessa ja tämän hankkeen eri vaihtoehdoissa ei ole arvioitu. Myöskään meluhaittojen torjuntaan ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota. Raskaan liikenteen aiheuttamia värinävaikutuksia ei ole arvioitu lainkaan.

Raskaan liikenteen lisääntymisellä on arvioitu olevan liikenneturvallisuutta hieman heikentävä vaikutus kapeahkolla paikallistiellä ja valta-tien risteyksessä. Paikallistiellä tarkoitettaneen Leväsentietä, joka on katu. Liikenteen kasvun aiheuttamaa henkilövahtien laskennallista todennäköisyyttä ei ole arvioitu.

Liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteet ja liittymien toimivuus tulee selvittää perusteellisesti ennen hankkeen toteuttamista.

Lisäksi tiepiiri huomauttaa, että tiealueeseen kohdistuva työ sekä rakennelmien, johtojen tai muiden laitteiden sijoittaminen tiealueelle vaatii tienpitoviranomaisen luvan.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry. (KLYY) ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry. toteavat, että tämän hankkeen YVA-menettelyssä osallistuminen oli järjes-

tetty paremmin kuin monissa muissa vastaavissa hankkeissa. Arviointiselostuksessa olisi tullut kiinnittää huomiota käytettyjen lyhenteiden selvittämiseen, ettei lukijan tarvitsisi arvailla mitä esim. HP1 ja HP2 tarkoittavat.

Yhdistykset toteavat, että voimalaitos olisi rakennettava siten, että hyötysuhde olisi mahdollisimman suuri huomioiden rakentamisaika ja myöhempi käyttöaika kuljetukseen. Vain tällöin kasvihuonekaasujen tuotto pysyisi kokonaisuudessaan mahdollisimman pienenä.

Heidän mielestään erillissähköntuotanto lauhduttamalla on tehosuhteeltaan huono, kun 100 MW polttoaineteholla saadaan vain 40 MW.

Arviointiselostuksen mukaan laitoksella varauduttaisiin polttamaan myös jätettä, mutta tällöin hanke ei tukisi jätteen vähentämistä tavoitetta, joka on jätelain ensisijainen tavoite.

Yhdistykset katsovat, että turve polttoaineena on ongelmallinen, koska se aiheuttaa erittäin suuret NO_x ja rikkidioksidipäästöt tuotettua energiayksikkö kohti. Lisäksi turpeen nosto aiheuttaa suoluonnolle suuria menetyksiä.

Yhdistykset toteavat, että uusiutuvien energiamuotojen käyttömahdollisuuden tulisi olla mahdollisimman suuri. Tästä syystä teknisiä ratkaisuja on vielä etsittävä lisää, jotta biopolttoaineiden osuus olisi mahdollisimman suuri.

Lopuksi he toteavat, että kasvihuonepäästöjen arvioinnissa on huomioitava kunnolla myös polttoaineen kuljetuksen ja tuotannonaikaiset päästöt.

Kuopion kaupungin tekninen lautakunta toteaa, että esitetyt vaihtoehdot voidaan toteuttaa voimassa olevan asemakaavan mukaisille korttelialueille. Maankäytön kannalta vaihtoehdot aiheuttavat muutoksia lähimaisemaan, etenkin järveltä päin katsottuna. Lähimaisemamuutokset ovat kuitenkin pienempiä, kun laitos rakennettaisiin olemassa olevan laitoksen yhteyteen. Samalla se olisi maankäytön kannalta tehokkainta ja aiheuttaisi vähemmän meluhaittoja järviolueelle kuin Kumpusaari-vaihtoehdot.

Kuopion kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että kokonaisuutena Kuopion Energia Oy:n ympäristövaikutusten arviointiselostus on asianmukainen ja riittävä voimalaitoshankkeen lopullista suunnittelua ja päätöksentekoa sekä lupamenettelyjä varten. Ympäristölautakunta ei kuitenkaan pidä 0-vaihtoehtoa toteuttamiskelpoisena, koska tässä vaihtoehdossa menetetään yhdistetyn kaukolämmön ja sähkön tuotannon hyödyt.

Ympäristövaikutusten arvioinnin tulosten perusteella uusi voimalaitos voisi olla toteutettavissa molemmilla sijoituspaikoilla. Ympäristölautakunta kuitenkin esittää, että lopullisessa suunnittelussa laitoksen sijoituspaikaksi valitaan Kumpusaari. Lautakunta perustelee esitystään sillä, että Kumpusaaren sijoituspaikka sijaitsee selvästi kauempana asutuksesta ja muista ympäristövaikutuksille herkistä kohteista.

Uuden voimalaitoksen mitoituksessa on otettu huomioon mahdollisuus, että uudessa voimalaitoksessa tuotettaisiin 40 MW:n teholla sähköä lauhduttamalla. Lautakunta esittää, että laitoksen jatkosuunnittelussa luovutaan tästä lauhdesähkön tuotannosta. Perusteluna lautakunta esittää, että lauhdesähkön tuotanto kaukolämpölaitoksen yhteydessä ei ole energiatehokasta alhaisen kokonaishyötysuhteen vuoksi. Laitoksen mitoitus tulee tehdä yhdistetyn kaukolämmön ja sähkön tuotannon perusteella.

Päästölaskelmat on tehty ympäristölautakunnan mielestä melko konservatiivisista, joskin toisaalta nykytilanteessa varsin realistisista lähtökohdista. Lautakunta pitää hyvänä sitä valintaa, että laitoksen polttotekniikka sallii varsin väljästi erityyppisten ja erilaatuisten polttoaineiden polton. Kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamiseen liittyvät toimet, kuten päästökauppa ja kansainväliset päästöjen vähentämistavoitteet, voivat tulevaisuudessa tuoda merkittäviäkin muutoksia käyttökelpoisten polttoaineiden markkinoihin ja saatavuuteen.

Ympäristölautakunta korostaa yleisestä tarvetta pyrkiä kaikin käytettävissä olevin keinoin Kuopion kasvihuonekaasupäästöjen kasvun hillintään. Tässä mielessä Kuopion Energia Oy:n on tarkasteltava vastuutaan asiassa paljon laajemmin kuin vain energiaa tuottavana ja myyväenä yhtiönä. Lautakunta pitää välttämättömänä sitä, että Kuopion Energia Oy tulevaisuudessa pyrkii nykyistä selvästi suurempaan biopolttoaineiden käyttöön energiantuotannossaan. YVA-selostuksessa lähtökohtana pidettyä biopolttoaineiden 20 %:n osuutta polttoainetehosta lautakunta pitää liian alhaisena vähimmäistavoitteena voimalaitosuudistuksen yhteydessä.

Ympäristölautakunta toteaa, että sekä energiantuotannon että kaatopaikkojen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi voimalaitoksella on perusteltua korvata osa käytettävistä perinteisistä polttoaineista jätepolttolaitoksella. Mitkään YVA:ssa esille tulleet näkökohdat ja vaikutukset eivät lautakunnan mielestä ole esteenä jätepolttolaitoksen polttolaitoksen uudessa voimalaitoksessa.

Vaikka yleisessä tie- ja katuverkossa tapahtuvien polttoaine- ja jätekuljetusten aiheuttamat ympäristövaikutukset ja niiden torjunta eivät suoranaisesti olekaan Kuopion Energia Oy:n hallittavissa ja säädeltävissä, lautakunta korostaa sitä, että Kuopion Energia Oy pyrkii omilla toimillaan ohjaamaan ja vaikuttamaan siihen, että käytettävien urakoitsijoiden kuljetuskalusto ja kuljetukset yleensäkin ovat mahdollisimman ympäristöystävällisiä.

Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimisto toteaa, että ihmisten terveyteen vaikuttavina melua ja päästöjä on arviointiselostuksessa arvioitu riittävästi, mutta nykyisten asuttujen kiinteistöjen asumismahdollisuuksiin, loma-asuntojen käyttömahdollisuuksiin, ihmisten viihtyvyyteen ja liikkumiseen on arviointiselostuksessa tarkasteltu puutteellisesti.

Arviointiselostuksessa ei ole koottu riittäviä taustatietoja lähialueen elinoloista ja sosiaalisen ympäristötilasta, sillä esimerkiksi kuvassa 10-1 on esitetty vain osa herkistä kohteista. Kuvasta puuttuu mm. Alavan sairaala, Alavan palvelutalo, Alavan perhetukikeskus jne..

Lääninhallituksen mielestä arviointiselostukseen olisi tullut liittää käytetty kyselylomake, jotta olisi voinut tarkemmin arvioida miten ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu. Arviointiselostuksesta ei myöskään selviä, minkä alan asiantuntijat on analysoinut ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia.

Kuopion Maan ystävät ry ja Tulevaisuuden Voima toteavat, että ympäristövaikutusten arviointi on joiltakin osiltaan asiantuntevasti ja kattavasti tehtynä. Siinä on kuitenkin merkittäviä puutteita ilmastonmuutoksen huomioinnissa. YVA-selostuksessa esitetyt vertailtavat vaihtoehdot eivät ole riittäviä. Hankkeen vaihtoehdoissa tai vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu riittävästi kasvihuonekaasupäästöjä ja niihin vaikuttavia tekijöitä:

Arviointiselostuksessa on tarkasteltu vain yhtä polttotekniikkaa. Keskeistä kuitenkin on, että uuden voimalaitoksen tekniikka mahdollistaisi energiantuotannon pohjautumisen uusiutuviin energialähteisiin (90–100% uusiutuvia energialähteitä). Tällaisia vaihtoehtoja ei selostuksessa esitetä lainkaan, vaikka uusiutuvien energialähteiden käyttö on erittäin merkittävää ilmastopäästöjen kannalta.

Voimalaitosvaihtoehtoja tarkasteltaessa kriteereiksi olisi tullut asettaa mahdollisimman korkea hyötysuhde, rakennusaste (sähkö-lämpösuhde) ja uusiutuvan energian osuus. Näitä tarkastellaan selostuksessa puutteellisesti.

Uuden voimalaitoksen polttoainetehona on tarkasteltu ainoastaan 250MW, vaikka voimalaitoksen on selostuksen mukaan tarkoitus korvata Haapaniemi 1, jonka polttoaineteho on 131MW. Kapasiteetin lisäystarvetta ei ole kattavasti perusteltu, etenkin lauhdetuotannon osalta. Lauhdetuotantoa ja sen lisäämistä selostuksen esittämällä heikolla hyötysuhteella etenkin uusiutumattomiin polttoaineisiin pohjautuen ei voida pitää päästövähennystavoitteiden mukaisena.

Arviointiselostus ei anna kuvaa hankkeen todellisista ympäristövaikutuksista, koska polttoaineen tuotannon aikaisia kasvihuonekaasupäästöjä ja ympäristövaikutuksia ei ole tarkasteltu. Esimerkiksi turpeen kokonaispäästöt ovat lähes 1,5-kertaiset pelkkiin polton päästöihin verrattuna, kun huomioidaan myös tuotanto. Turpeen tuotannolla on myös alueellisesti vaikutus suoluontoon ja soiden biodiversiteettiin, koska turve tuodaan voimalaitokselle suhteellisen läheltä.

Hankkeen kasvihuonekaasupäästöjä ei ole tarkasteltu merkittävänä vaikutuksena, vaikka hanke kasvattaa Kuopion kasvihuonekaasupäästöjä 27 % vuoden 2005 tasosta eli n. 30 % verrattuna vuoteen 1990. Hankkeen ympäristövaikutusten arvottamisesta on siis jätetty pois kasvihuonekaasupäästöt kokonaisuudessaan, eikä ilmastovaikutus ilmene selostuksesta riittävän selkeästi.

Niiralan omakotiyhdistys esittää uudeksi voimalaitospaikaksi Kumpusaarta ja perustelevat esitystään meluhaittojen pienenemisellä. Meluhaittojen osalta omakotiyhdistys toteaa, että niitä on arviointiselostuksessa käsitelty vähättelevästi. Melun määrää lisää vielä Siikaniemenkadun vilkas ja jatkuvasti vilkastuva liikenne ja uuden kauppakeskuksen ja Saaristokadun Tasavallankadun ja Siikaniemenkadun risteys ja uuden voimalaitoksen rakentaminen. Em. syystä arviointiselostuksessa olisi tullut ottaa huomioon eri tekijöiden yhdessä aiheuttama melu- ja saastehaitta asuinalueille.

Jo nykyisestä meluhaitasta johtuen omakotiyhdistys esittää, että polttoaineen kuljetuksista Tasavallankadulla tulisi luopua ja siirtää kuljetukset esim. Siikaniemen rantaan rakennettavalle liikenneväylälle.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yleistä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on edistää toteutettavaksi aiotun hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja vaikutusten yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja heidän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiaan.

Koska arviointimenettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, siihen ei liity valitusoikeutta. Hankkeen toteuttamista koskevissa muissa laeissa säädetään asianosaisten oikeudesta valittaa hanketta koskevista päätöksistä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on hankkeesta vastaavan laatima selvitys, jossa on arvioitu mitä vaikutuksia hankkeen toteuttamisesta syntyy tarkasteltavissa vaihtoehtoissa.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on tehty arviointiohjelman pohjalta ja arviointiselostuksen laadinnassa on otettu huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antama lausunto.

Arviointiselostuksessa on arvioinnin tuloksia esitetty kattavasti ja ansiokkaasti.

Arviointiselostuksen arviointiosa on pääosin esitetty ymmärrettävästi ja selkeästi. Esittämistapa, jossa kukin vaikutus kerrotaan vaihtoehdottain, olisi saattanut helpottaa eri vaihtoehtojen välistä vertailua. Eri vaihtoehtojen välistä vertailua kuvaavassa kappalessa on tosin kerrottu selkeästi eri vaihtoehtojen aiheuttamien vaikutusten eroja. Vaikutusten arvioinnin yhteydessä olisi hyvä ollut kertoa kunkin vaikutuksen osalta tavoitteet. Näin osalliset olisi voineet helpommin arvioida kuinka kukin vaihtoehto toteuttaa asetettuja tavoitteita.

Käytetyt arviointimenetelmät ovat olleet käyttökelpoisia luotettavan arvioinnin tekemiseen ja ne on kuvattu kattavasti ja ymmärrettävästi. Puutteelliset lähtötiedot ja muut arvioinnin virhelähteet olisi ollut syytä kuvata ja kertoa tarkemmin. Samalla näiden epävarmuustekijöiden merkittävyyttä vaikutusten tuloksiin olisi tullut kuvata selkeämmin.

Arviointiselostuksesta laaditussa tiivistelmässä on esitetty ne arviointiselostuksen keskeisimmät asiat, joiden perusteella osallisilla on ollut mahdollisuus hahmottaa hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ilman, että he ovat joutuneet lukemaan koko arviointiselostuksen läpi.

Vaikka tässä lausunnossa keskitytään pääasiassa vain hankkeesta aiheutuviin merkittäviin ympäristövaikutuksiin, osa esitetyistä täydennysesityksistä on yksityiskohtaisia, kohdistuen asioihin, joilla on vain paikallisia ympäristövaikutuksia. Nämä asiat on tuotu esille tässä lausunnossa lähinnä hankkeen jatkosuunnittelua ja lupamenettelyä varten.

Arviointiselostuksen riittävyys

Pohjois-Savon ympäristökeskus katsoo, että arviointiselostuksessa on esitetty ja arvioitu YVA-lain edellyttämiä vaikutuksia riittävästi. Samoin hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arviointi on tehty ja esitetty arviointiselostuksessa YVA-lain edellyttämällä tavalla.

Tiedot hankkeesta, sijainnista ja tiedottaminen hankkeesta

Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta, kuljetusten liikenteellisistä ratkaisuksista jne. on esitetty selkeästi ja ymmärrettävästi. Hankkeen tavoitteet, vaikutusten arviointi ja eri vaihtoehtojen toteutettavuus on kuvattu selkeästi. Hankkeen tavoitteiden asettelua ei kaikilta osin ole selkeästi pystytty kytkemään osaksi vaikutusten arviointia.

Arviointiselostukseen sisällytetty yhteenveto arviointiohjelmavaiheessa saaduista lausunnoista ja mielipiteistä on hyvä ja sitä kautta osalliset voivat tarkastella kuinka saadut kommentit on otettu huomioon itse arvioinnissa.

Hankkeen suunnitteluprosessi ja eri suunnitteluprosesseihin liittyvä hyväksyntämenettely olisi tullut kuvata tarkemmin arviointiselostuksessa. Näin osalliset olisivat saaneet selkeämmin käsityksen missä vaiheessa ja mihin asioihin heillä voi jatkosuunnittelun ja hyväksymismenettelyn yhteydessä olla vaikutusmahdollisuuksia.

Hankkeen tiedottaminen ja sidosryhmätyöskentely on tapahtunut erinomaisesti. Hankkeen toteuttaminen tiiviiden asuinalueiden läheisyydessä asettaa jatkossakin tiedottamiselle hankkeen eri vaiheista korostuvia vaateita.

Vaikutusalueen rajaus

Arviointiohjelmassa oli esitetty lähestymistapaa, jossa arvioinnin tuloksia käytettäisiin hyväksi vaikutusalueiden rajauksien tekemiseen. Arviointiselostuksessa on tätä lähestymistapaa noudatettu hyvin ja tältä osin arviointiselostusta voidaan pitää hyvin onnistuneena.

Vaikutukset vesistöön

Vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointia on arviointiselostuksessa kuvattu niukasti. Arviointiselostuksessa mainitaan, ettei vesistöön kohdistuvia vaikutuksia synny sannottavasti missään vaihtoehdossa. Tämä ei kaikilta osin ole peruteltua, koska kivihiilen varastoalueelta mitä ilmeisimmin voi syntyä samentumavaikutuksia lähialueen vesistöön.

Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon

Voimalaitoksen kasvihuonepäästöjä on tarkasteltu ja arvioitu erilaisilla teoreettisilla polttoainevalikoimilla, jotka perustuvat nykytilanteeseen polttoaineiden osalta. Jatko-suunnittelussa olisi hyvä, mikäli mukaan otettaisiin ennakkoluulottomasti myös muita polttoainevaihtoehtoja, sillä valittu polttoainetekniikka sallisi myös muiden erityyppisten polttoaineiden polton.

Itse arviointi ilmaan ja ilmastoon on tehty riittävällä tasolla, joskin laitoksen kasvihuonepäästöjen osalta ja kasvihuonekaasujen merkittävyyden osalta paikallisilmastoon olisi voinut käsitellä tarkemminkin.

Melu- ja pölyvaikutukset

Arviointiselostuksen meluvaikutuksia kuvaavassa kohdassa on keskitetty kuvaamaan vain sanallisesti meluvaikutuksia ja niiden vähentämistoimenpiteitä, jotka sinällään ovat varsin paikkansapitäviä. Sen sijaan arviointiselostuksessa olisi ollut hyvä kuvata tarkemmin melualueet kullekin vaihtoehdolle erikseen. Nyt sanallinen esitys ei anna täysin selkeää kuvaa mille alueelle meluvaikutukset ensisijaisesti kohdistuvat. Asian tärkeyttä korostaa se, että Haapaniemelle sijoittuva vaihtoehto sijaitsee asutusten välittömään läheisyyteen.

Meluvaikutuksiin olisi lisäksi tullut sisällyttää raskaanliikenteen meluvaikutukset niin nykyiselle reitille kuin myös mahdollisesti toteutuvalla Kumpusaarentielle.

Arviointiselostuksessa ei myöskään selvästi ole kerrottu, kuinka hanke toteuttaa Valtioneuvoston 31.5.2006 tehtyä periaatepäätöstä, jonka tavoitteena on alentaa ympäristön melutasoja ja vähentää altistumista melulle vuoteen 2020 mennessä.

Arviointiselostuksessa esitetyt laskeumamallit ovat erinomaisia ja antavat hyvän kuvan hankkeen aiheuttamista pölyvaikutuksista. Erityisen hyvä on, että laskennassa on otettu huomioon pahimmat mahdolliset tilanteet. Lisäksi olisi voinut tarkastella, mikä merkittävyys mahdollisilla häiriötilanteilla olisi ollut arviointituloksiin.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

Maankäytön nykytilanteen ja suunnitelmien, kaavatilanteen, alue- ja yhdyskuntarakenteen osalta selostus on tehty hyvin ja selkeästi, joskin Kuopion seudun maakuntakaavan käsittelytilanteen kuvaus vastaa vuoden takaista ajankohtaa.

Puijon osalta mainitaan sivulla 60 taulukossa ja sivulla 80 tekstissä, että se olisi maakunnallisesti merkittävä maisemanähtävyys; Puijo kuuluu kuitenkin valtakunnallisesti merkittävänä maisema-alueena valtioneuvoston asiaa koskevaan periaatepäätökseen.

Häiriötilanteiden vaikutusta maankäyttöön ja rakennettuun ympäristöön eri vaihtoehtojen osalta olisi kaivannut hivenen tarkennusta, koska olettavasti eri sijoituspaikkavaihtoehtojen osalta vaikutusten merkittävyudessa olisi selkeitä eroja.

Vaikutukset maisemaan

Maisemaan kohdistuvat vaikutukset on kerrottu pääosin hyvin. Erityisen hyvänä voidaan pitää sitä, että arviointiselostukseen on liitetty myös kuvasovite, josta näkyy miten Kumpusaaren vaihtoehto vaikuttaisi maisemaan Kärängän alueelta, jonne on tulossa merkittävässä määrin uutta asutusta.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Voimalaitoshankkeen liikenteelliset vaikutukset on arvioitu hyvin niin rakentamisaikanaisten kuin myös laitoksen toiminnanaikaisten vaikutusten osalta. Arvioinnissa on myös huomioitu mahdollisen Leväsentieltä syväsatamaan suunnitellun Kumpusaarentien toteutuminen.

Vaikutukset luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Arviointiselostuksessa on kerrottu lähistöltä löytyvät Natura 2000 yms. luonnonsuojelukohteet, jonka jälkeen luetellaan raja-arvopitoisuuksia eri aineille ja todetaan että kaikki luontokohteet sijaitsevat niin kaukana, ettei vaikutuksia ole. Esitystapa ei ole kovin hyvä. Tärkeämpää olisi ollut kertoa, mikä on kunkin kuormittavan aineen laskennallinen osuus Kuopion taustakuormituksesta, mikä on vallitseva kulkeutumissuunta, paljonko kuormitus lisääntyy nykytilanteesta sekä luetella natura-luontotyypit ja esittää niihin kohdistuvat vaikutusarviot. Tämän jälkeen olisi voinut esittää luotettavammin vaikutusten merkittävyyden. Johtopäätös on mitä ilmeisimmin tällöinkin sama kuin nyt arviointiselostuksessa esitetty, ettei hankkeella ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia natura-luontotyypeille.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin (sosiaaliset vaikutukset)

Sosiaalisten vaikutusten tarkastelussa on arviointiselostuksessa kerrottu lähinnä vain niitä koettuja ja pelkoihin perustuvia vaikutuksia, joita ihmiset ovat kuvanneet arviointimenettelyn yhteydessä tehdyssä kyselyssä. Arviointiselostuksessa ei ole niinkään tarkasteltu, mitä sosiaalisia vaikutuksia hankkeen toteuttaminen todellisuudessa aiheuttaa

eri vaihtoehtojen osalta alueen asukkaille ja lähialueiden kehittymiselle ja edellytyksille, kuten arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa pyydettiin.

Tehty kyselytutkimus ja sen tulosten esittäminen on tehty arviointiselostuksessa erinomaisesti. Tosin kyselylomake olisi ollut hyvä liittää arviointiselostukseen liitteenä.

Epävarmuustekijät

Arviointimenettelyssä käytettyjen tietojen ja menetelmien epävarmuustekijät on tarkasteltu arviointiselostuksessa puutteellisesti. Samalla on jäänyt kuvaamatta, kuinka epävarmuustekijät voisivat vaikuttaa itse arviointitulokseen.

Haittojen torjunta ja lieventäminen

Haitallisten vaikutusten torjunta ja haittojen lieventämistoimenpiteet on esitetty kattavasti ja asiantuntevasti arviointiselostuksessa.

Vahinkotilanteisiin ja onnettomuuksiin varautuminen

Vahinkotilanteisiin ja onnettomuuksiin varautumista niin rakentamisen aikana kuin myös myöhemmin on esitetty arviointiselostuksessa osin puutteellisesti.

Vahinkotilanteista ja onnettomuuksista tiedottamisen tapoja ja keinoja tulisi jatkossa vielä kehittää, jotta lähialueen ihmiset saavat tiedot ja tarvittaessa myös toimintaohjeita mahdollisimman nopeasti tilanteen niin vaatiessa.

Vaihtoehtojen vertailu

Eri vaihtoehtojen etuja ja haittoja kuvaava kohta on tehty ansiokkaasta selkeäksi ja ymmärrettäväksi. Arviointiselostuksesta ei selvästi ilmene kuka tai ketkä ovat kunkin vaikutuksen merkittävyyden arvioineet, onko merkittävyyden arvioinnissa käytetty lähialueen ihmisiä, vai onko merkittävyyden arvottaneet ko. alan asiantuntijat. Vaikutusten merkittävyyden arvioiminen on tässäkin hankkeessa vaikeaa kuten yleensä kaikissa YVA-hankkeissa. Hankkeen toteuttamisen tavoitteet ja suunnittelun tavoitteet ovat väkisin keskenään hivenen ristiriitaisia. Nämä tavoitteet ovat usein keskenään ristiriitaisia, jonka vuoksi eri vaikutusten merkittävyyden arvioiminen ja arvottaminen on keskeinen tekijä kun päätetään lopulta laitoksen sijoituspaikasta. Em. syystä vaihtoehtojen vertailua ja ennen kaikkea toteutettavuuden arviointia hankaloittaa se, että kaikilla vaihtoehdoilla on niin hyviä kuin myös huonoja puolia. Hyvät ja huonot puolet ovatkin riippuvaisia katsantokulmasta; mitä asioita arvostaa ja mitä ei.

Vaikutusten seurantaohjelma

Vaikutusten seurantaohjelma on varsin asiantuntevasti tehty. Samalla on huomioitu jo nykyisen toiminnan tarkkailutulokset seurantaohjelman laatimiseen.

Seurantaohjelmaan tulisi harkita vesistötarkkailun lisääminen, ainakin toiminnan alkuvaiheessa, mikäli kivihiilivarastoinnista on mahdollisuus aiheutua vaikutuksia vesistöön.

Yhteenvedo

Arviointiselostus on tehty kattavasti ja laadukkaasti. Laajuudestaan huolimatta se on yleisesti ottaen ymmärrettävä ja yksiselitteinen, joskin joidenkin asioiden esittämistä-

vat on saattanut hankaloittaa eri vaihtoehtojen aiheuttamien vaikutusten merkittävyyden arvioimista.

Käytetyt arviointimenetelmät ja käytetty aineisto on kuvattu arviointiselostuksessa hyvin ja ne on kerrottu selkeästi kunkin arvioinnin yhteydessä. Vaihtoehtojen vertailu on tehty esimerkillisesti, selkeästi ja kattavasti.

Arviointiselostuksessa ei ole varsinaisia YVA-lain vastaisia puutteita, mutta mm. vesistöön kohdistuvien vaikutusten, meluvaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten osalta arviointia olisi voinut tehdä täsmällisemminkin.

ARVIOINTISELOSTUKSEN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 7.8.2007 alkaen Kuopion kaupunginkirjastossa, Kuopion kaupungin ympäristökeskuksessa, Kuopion Energialla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa. Lausunto on luettavissa myös Pohjois-Savon ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/psa.

JAKELU JA MAKSUT

Kuopion Energia Oy
Snellmaninkatu 25
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1237/2003) mukainen maksu.

Maksu on 6420 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta eli Kuopion Energia Oy:ltä.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Johtajan sijainen
ympäristöhoitopäällikkö

Jukka Hassinen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kuopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Tiedoksi:

Etelä-Kallaveden kalastusalue, Jarmo Mononen
Haapaniemi-Niirala asukasyhdistys
Haminalahden kylätoimikunta, Leena Rytönen
Itä-Suomen lääninhallitus
Itä-Suomen työsuojelupiiri
Itä-Suomen ympäristölupavirasto
Jätehuoltoyhdistys ry
Jätekukko Oy
Kanta-Kuopio seura ry, Marjatta Korhonen
Kuopion kaupunginhallitus
Kuopion kaupunki tekninen lautakunta
Kuopion kaupunki ympäristölautakunta
Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry, Atte von Wright
Kuopion Maan ystävät ry ja Tulevaisuuden Voima, Ihantola Anna-Riikka
Kuopion satamatoimisto
Kuopion Vesi
Niiralan omakotiyhdistys, Kukkonen Hannu
Pitkälähti-Petosen asukasyhdistys ry
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry., Helvi Heinonen-Tanski
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pohjois-Savon TE-keskus, kalatalous
Savo-Karjalan tiepiiri
Suomen ympäristökeskus
Särkiniemen-Särkilahden asukasyhdistys, Turunen Jani

Liite yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antamaan lausuntoon koskien Kuopion Energian voimalaitoshankkeen rakentamista Kuopion kaupungissa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittäväällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai maantielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävytydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla tahoilla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvittävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmaa ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.